

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quæstio nona. In quo sit fides vt in subiecto.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

Magistri Durandi de Sancto Porciano

tudo scientiæ esset secundum certitudinem obiecti. Tunc enim omnis scientia quæ esset nobilior quoad obiecta, esset nobilior quoad certitudinem, quia obiecta quæ sunt nobiliora ut diuina sunt certiora secundum se. Certitudo ergo actus vel habitus non est ex certitudine obiecti secundum se, sed ex modo quem ponit habitus circa habentem & actum eius: nullo ergo modo actus vel habitus dicitur certior, nisi sit certior quoad nos.

Item distinctio quæ ponitur secundo. Metaphysicæ de obiectis, quædam sunt notiora simpliciter & secundum se quædam verò sunt notiora nobis, nõ videtur esse vera, nisi sanè intelligatur. Potest enim contra eam opponi sic, sicut nihil dicitur scibile, vel scitum, nisi à scientia, sic nihil dicitur noscibile, vel notum, nisi à notitia. Scientia autem & notitia conditiones sunt scientis & noscentis, & nõ rei scitæ vel notæ, ergo nulla res est secundum se scita vel nota, sed solum quoad nos, qui sumus scientes & noscentes ergo illa distinctio qua aliquid dicitur esse notum secundum se, vel notum nobis non videtur bona. Et dicendum ad hoc quod nihil dicitur scibile vel scitum, noscibile, vel notum, nisi ratione scientis & noscentis. Sed solus homo nõ est sciens & noscens, imò tenet infimum gradum inter creaturas intellectuales. Et ideo nõ omne illud quod est homini notius est deo notius est simpliciter notius, quia est notius secundum supremam notitiam. Et quod est notius angelo, est notius in secundo gradu, sicut notitia angeli est media inter notitiam dei & hominis. Et tunc dictum Aristotelis verificatur hoc modo, quia quæ sunt sublimioris naturæ in entitate sunt prius nota deo & angelo, qui sunt sublimioris virtutis in cognoscendo. Deus enim primò cognoscit essentiam suam, & per eam cognoscit alia. Et idem dicit Aristoteles de qualibet intelligentia, duodecimo Metaphysicæ: propter quod illa quæ sunt sublimioris entitatis dicuntur notiora secundum se, quàm sensibilia, quæ sunt nobis notiora, quia sunt primò cognita, & maxime à supremis cognoscentibus, qui sunt Deus & angelus, sed simpliciter loquendo nihil dicitur scitum vel notum secundum se & absolute, sed nihil ex habitu alicuius scientiæ vel notitiæ ad ipsum.

Redeundo ergo ad propositum aliter dicendum est, quod quavis aliquid creditum, puta Deum esse trinum & unum, sit secundum se certius & notius, quàm multa scita de creaturis, modo quo dictum est, tamen multi habitus scientiæ & actus sunt in nobis certiores & notiores fide & actu eius extensiuè, & intensiuè, quia illud quod habet plures modos certitudinis certius est extensiuè, sed sic est de scientia respectu fidei, quia scientia & actus eius habent certitudinem evidentiam, & certitudinem adhesionis: si tamen debeat dici certitudo. Fides autem habet solum certitudinem adhesionis, quare &c. Item intensiuè, quia certius est quod dubitationi est impermixtius, sed scientia nullo modo potest habere permixtam dubitationem. Fides autem potest habere aliquem modum dubitationis permixtum etiã salua fide, ergo videtur quod scientia sit certior intensiuè fide. Item constat quod certior est scientia beatorum, quàm fides credentium, sed istud nõ est ex ratione obiecti, quod idem est utrobique scilicet diuina essentia, & dei veritas sed solum ratione modi diuersi quo tendit intellectus in deum visum & creditum: ergo in proposito, certior est scientia quã habemus de deo (puta quod sit vnus) quàm fides quàm habemus de ipso, puta quod sit trium propter certiorum modum quo tendit intellectus ad ipsum per scientiam magis quàm per fidem.

Ad primum argumentum dicendum quod beatus Augustinus nõ intendit dicere quod fides sit certior aliis habitibus, ita quod per idem certificetur homo de creditis, sicut per scientiam de scitis, sed vult dicere quod habens fidem, ita certus est se habere fidem, sicut certus est de quocunq; alio, credens enim experitur se credere, & per consequens habere fidem: nihil autem est certius experientia, ad quam fit resolutio aliorum, ut habeatur plenior certitudo.

Ad secundum dicendum quod quando mediũ causans cognitionem est certius nõ solum in se, sed quoad nos, tunc cognitio est certior, aliàs non, ut declaratum est prius. Diuina autem auctoritas, propter quã credimus, licet sit certissima

in se, non tamen nobis. Qualiter enim certi sumus quod deus dicat ea quæ credimus, nõ nisi quia sic tenet ecclesiæ. Unde sicut alia credita tenemus sub nõ de, sic sola fide tenemus quod dicta scripturæ sit factum diuina auctoritate: & ideo diuina auctoritas non est nobis notior, quã humana ratio demonstratiua, per quam scimus.

QUESTIO OCTAVA.

Vtrum Charitas sit forma fidei.

Tho. 2. 2. q. 4. art. 3.

CIRCA Tertium principale queritur, vtrum fides sit forma fidei. Et videtur quod non, quia forma, & id cuius est forma, vnum sunt subiecto, sed fides & Charitas non sunt vnum subiecto, quum fides sit in intellectu & charitas in voluntate, ergo charitas nõ est forma fidei. Item si Charitas esset forma fidei, aut esset forma substantialis, aut accidentalis, nõ substantialis, quia tunc fides nõ maneret sine charitate, nec accidentalis, quia accedens nõ est nobilior subiecto: Charitas autem est nobilior fide, ut dicitur 1. Cor. 13. in fine, igitur &c.

In Contrarium arguitur, quia illud per quod aliquid viuunt & operatur est eius forma, sed fides operatur per charitatem, seu per dilectionem, ut sancti dicunt: viuunt etiã per eam, quia sine operibus charitatis fides mortua est, ut dicitur Iac. 2. ergo Charitas est forma fidei.

RESPONSIO. Circa quæstionem istam videntur duo. Primum est, qualiter fides formetur per charitatem. Secundum est, an eadem fides numero possit esse informis, & formata.

Quantum ad primum sciendum est quod sicut virtus vel actus virtutis moralis potest considerari dupliciter. Vno modo secundum esse naturæ, alio modo secundum esse morale, sic virtus vel actus virtutis infusus, puta fides, potest considerari dupliciter. Vno modo, secundum id quod est in esse naturæ. Alio modo, secundum id quod est in esse meritorio. Considerado primo modo fidem vel actum fidei nihil eorum formatur per aliquid aliud, quia forma vel perfectio aduenit perfectibili, sed nihil secundum esse naturæ aduenit potentie perfectæ per habitum fidei, nisi actus eius, qui est vltima eius perfectio naturalis, ergo nec charitas, nec aliquid aliud est forma fidei, vel actus eius, considerado ea secundum esse naturale, si autem considerentur secundum esse meritorium, sic charitas potest dici aliquo modo forma fidei, & actus sui, nisi quod distinguendum est de forma, quia vno modo aliquod proprie dicitur forma, illud scilicet quod inhæret & denominat subiectum, sicut color dicitur forma corporis. Alio modo dicitur aliquod forma largè, quia denominat, licet non inhæreat, & sic charitas potest dici forma fidei & ceterarum virtutum, quantum ad esse meritorium, quia actus earum dicitur & sunt meritorii, quia imperantur à charitate, sine qua non habent rationem meriti: & sic patet primum.

Quantum ad secundum dicendum est quod eadem fides numero potest esse informis & formata. Quod patet dupliciter. Primo, quia destructo posteriori non oportet prius destrui, sed charitas est posterior fide saltè ordine naturæ, ut ostensum est supra, ergo destructa charitate potest remanere eadem fides. Secundo, quia charitas non est forma fidei inhærens, sed extrinseca, nec informat fidem vel actum eius quoad esse naturæ, sed quoad esse meritorium ergo ea destructa, destruitur & meritum, nõ autem fides quoad id quod est essentialiter: & sic patet secundum.

Ad rationes patet responsio, quia dicitur prime probant quod charitas non sit forma inhærens. Alia autem probat quod est forma extrinseca denominans actum, quoad rationem meriti, quod concessum est.

QUESTIO NONA.

In quo vt in subiecto sit fides.

Tho. 2. 2. q. 4. ar. 2. q. 5.

SECUNDO queritur in quo sit fides. Et videtur quod non sit in damnatis, quia per fidem ambulamus, ut dicitur 2. Corin. 5. cap. Sed damnatis cum sunt in termino nõ conuenit vltierus ambulare, ergo in eis nõ est fides.

Item videtur quod saltem non sit in demonibus, quia nullus actus bonus & laudabilis potest esse in demonibus

bus secundum quosdam, sed credere Deo est actus bonus & laudabilis, ergo non potest esse in demonibus.

3 Item videtur quod non fit in hereticis, quia habitus infusus tollitur per vnicum actum contrarium, vt patet de charitate, sed fides est habitus infusus: ergo cum quilibet hereticus habeat aliquos actus contrarios fidei, videtur quod in eis non fit fides.

4 IN CONTRARIUM Marguitur, quia si fides non esset in damnatis, damnati fideles non differrent ab aliis damnatis, vt pote infidelibus: hoc autem est falsum, ergo in eis est fides.

5 Item Iac. 1. dicitur quod demones credunt & contramiscunt: & quodam glofa super. 1. cap. ad Rom. dicitur quod fides demonum informis est, ergo in demonibus est fides.

6 Item in scientiis qui errat circa vnum scibiliu, non propter hoc amittit totaliter scientiam, ergo similiter qui errat circa vnum ex credibilibus, non propter hoc amittit fidem, sed sic est de hereticis, ergo &c.

7 **RESPONSIO.** Questio ista intelligitur de fide non quocumque modo dicta, sed de fide infusa. Circa qua questione aliquid est clarum, & aliquid dubium, clarum est quod fides informis manet in omnibus viatoribus peccantibus solum contra charitatem & bonos mores, cuius ratio est, quia fides principaliter datur pro statu vite: per fidem enim ambulamus, vt dicitur. 1. Cor. 3. cum ergo fides possit esse informis (vt probatum est prius) hoc est magis possibile in viatoribus, quam in illis qui sunt in termino: & rursus hoc est magis possibile in peccantibus solum contra charitatem & bonos mores, quam in peccantibus contra fidem, quia talia peccata videntur solum repugnare charitati, non autem fidei. Ex quo ergo possibile est fidem esse informem in aliquo, magis ponenda est in istis, quam in aliis. Dubium autem est de hereticis qui peccant contra fidem, & de omnibus damnatis generaliter, quia non sunt viatores, & de demonibus specialiter.

8 Quantum ad primum de hereticis dicitur quidam quod in eis non remanet fides infusa, que ad duo nos adiuvat in hoc. 1. quod intellectum reddit facilem ad credendum credenda contra diuinitatem, & discretum ad refutandum non credenda, contra errorem, que quidem discretio cum non sit in heretico patet quod habitus fidei infusus non remanet in eo. Sed ista ratio non cogit, quia non solum fides infusa, sed vniuersaliter omnis habitus reddit potentiam facilem ad actum debitum, respectu obiecti. & per consequens ad refutandum contraria, & contra si non refutatur contraria, non propter hoc tollitur totaliter habitus, quia si habitus ponat facilitatem & pronitatem ad actum debitum, & ad refutandum contrarium, tamen non ponit necessitatem, quin possit fieri contrarium: & istud est manifestum in habitibus acquisitis, de quibus predicta ratio que concludit, sicut de fide infusa. Item ille qui assentit credibilibus, similiter nunc vt prius habet fidem similiter nunc vt prius, quia assensus similis arguit similem habitum, sed fidelis de nouo seductus contra aliquod credible per propriam ignorantiam, quia non bene intelligit sacram scripturam, vel per alterius falsam doctrinam, putat quod non licet iurare assentit ceteris credibilibus omnino consimiliter vt prius, ergo assentit per eundem habitum per quem prius, sed prius habebat fidem infusam, ergo & nunc, & tamen est hereticus, ergo in heretico manet fides infusa. Nec obstat quod dicitur ex hoc sequi quod simul fit fidelis & infidelis, quia fides secundum habitum, & error secundum actum circa aliquod credible bene possunt simul stare, sicut scientia secundum habitum potest stare cum actu erroneo, circa aliquod scibile: & si firmaretur habitus in aliquo quod nullo modo esset iurandum adhuc possit stare cum fide infusa, quia non essent de eodem obiecto: quauis enim obiectum fidei infusae se extendit ad omnia contenta in sacra scriptura, tamen ipsa potest exire in actum debitum respectu aliquorum, quauis intellectus habentis fidem infusam possit decipi respectu aliorum, sicut aliquis potest habere veram scientiam de aliquibus passionibus alicuius subiecti, & decipi circa alias passionibus eiusdem, & sic non videtur impossibile, quin habitus fidei possit remanere in hereticis errantibus de nouo, circa aliquod particulare credible.

9 De hominibus autem damnatis, qui moriuntur in fide sine gratia qua irrecuperabiliter amiserunt, planum est quod non erit in eis gratia quam irrecuperabiliter amiserunt, cum sine ea exierint statum vite, nec est in eis spes secundum actum eius, quia sciunt se nunquam posse attingere ad beatitudinem: si autem remaneat in eis secundum habitum, rursus remanebit. De fide autem non est similis ratio, quia nec habitus fidei, nec actus repugnat illi statui, imo probabile est, quod cum in eis sit veritas conscientie, quod ipsi in mente cruciabuntur de carentia visionis diuinae, de qua nihil nouerunt nisi per fidem, & de hoc quod non egerunt opera que fides dictabat agenda, vt per ea perueniret ad gloriam. Et sic videtur quod in eis remaneat fides quoad habitum, & quoad aliquos actus.

10 De demonibus autem an in eis sit fides aliter est dicendum, si a principio sue creationis habuerunt fidem, & aliter si eam non habuerunt. De vtroque enim est opinio. Quidam enim credunt quod omnes angeli tam boni quam mali ab initio sue creationis habuerunt fidem, quia creati fuerunt in gratia, vt dictum fuit in 2. lib. dist. 4. q. 2. Sed in puris viatoribus non est gratia sine fide, sine qua impossibile est placere Deo, vt dicitur Heb. 11. ergo in omnibus angelis fuit fides a principio. Si autem tunc, ergo & nunc saltem in demonibus. Probatio consequentis, quia fides habita ab angelis ante peccatum non potuit per peccatum amitti, nisi ratione status vel actus, non ratione status, quia scilicet sunt in termino, quia in hominibus damnatis, qui sunt in termino, sicut demones manet fides: ergo status obstinationis non repugnat fidei. Item status non tollit fidem, nisi ille qui ponit visionem, si tamen ille tollat: talis autem non est status obstinationis, sed beatitudinis, quare &c. Nec ratione actus, quia actuale peccatum demonum non fuit contra fidem: si autem dicitur quod propter neutrum istorum defuit in eis esse fides, sed propter hoc quod assentiant nunc his que sunt fidei propter euidenciam signorum, & non propter autoritatem diuinam, cui soli fides innitur, sicut demones credebant Christum esse Dei filium, quia sic docebat, & doctrina confirmabat talibus signis, que non possunt nisi a Deo fieri.

Tb. q. 5. ar. 2.

Tb. q. 5. ar. 6.

Inf. d. 2. q. 3.

11 Contra signum per quod aliquis inducitur ad fidem si superuenit fidei non tollit fidem, sed potius eam confirmat, sed miraculum vel signum est huiusmodi (vt patet ex variis locis scripturae) dicitur enim Exod. 14. Post diuisionem maris rubri, & subuersionem Aegyptiorum, quia timuit populus Dominum, & credidit Domino, & iterum Ioan. 2. post miraculum conuersionis aquae in vinum dicitur quod crediderunt discipuli in eum, & Ioan. 11. post suscitacionem Lazari dicitur quod multi ex Iudaeis venerunt ad Mariam & Mariham, & viderunt que fecit, & crediderunt in eum: & 15. cap. dicit Christus, Si opera non fecissem in eis que nullus alius fecit, peccatum non haberent: & iterum Ioan. 10. Nisi signa & prodigia videritis, non creditis, ergo signa & miracula inducunt ad fidem, & eam iam habitam non euacuant, sed potius confirmant: si igitur in demonibus a principio fuit fides, non amiserunt eam propter signa que viderunt a Christo fieri: & si hoc est verum de fide, quantum ad habitum: sed talis assensus si fuit praecise per signa visa, non fuit actus fidei, quia actus fidei requirit necessarium autoritatem diuinam: si autem in demonibus non fuit fides a principio, non est credible quod postmodum fuerit eis infusa.

12 Quibusdam autem videtur non irrationabiliter, quod non habuerunt fidem a principio, quauis fuerint creati in gratia, quia si constaret aliquid esse dictum a deo de illo (vt sic) non esset fides, nec aliquo modo esset necessaria, quia constat per certissimam rationem quod Deus non potest mentiri, vel falsum dicere, nec ex ignorantia, nec ex malitia. Si igitur constaret euidenter deum aliquid dixisse, constaret scientificè illud esse verum, licet in speciali non videremus claram connexionem terminorum. Si autem demonibus in sua creatione fuerit aliquid reuelatum de credibilibus videtur quod potuerunt cognoscere quis eis reuelauit, quia non homo qui nondum erat, nec angelus vnus alteri, quin quilibet perciperet, scilicet reuelans, & ille

ille cui reuelaretur: non enim latent eos actiones quas habent adiuicem. Restat ergo per locum à diuisione, quod sciant deum sibi reuelare quo scito de cognitione reuelata non esset necessaria fides, quum de ea haberetur scientia, & sic posset hæsitari an in demonibus à principio esset fides, nec cogit ratio superius inducta, scilicet quod in viatoribus non esset gratia sine fide.

13 Hoc enim est verum de hominibus adultis, de quibus loquitur Apostolus, & exemplificat quibus aliter non constat de reuelatione diuina, nisi quia credunt. Angelis autem aliter constat si quid eis reuelatum fuit à principio suæ conditionis; fuisset ergo in eo meritum secundum hunc modum non in credendo, sed in obediendo præcepto diuino, iuxta modum dictum in secundo lib. Et sicut Christus qui fidem non habuit, meruit factus obediens vique ad mortem, ut dicitur Phil. 2.

14 AD Argumentum vniuersusque partis respondendum est. Ad primum dicendum est quod licet fides detur principaliter pro statu viæ, tamen potest manere in termino, quum nihil repugnans inueniatur, & aliquem actum potest ibi habere.

15 Ad secundum dicendum quod aliqui dicunt bonum actum & laudabilem posse esse in demonibus, quamuis non meritorium: & ideo actus fidei potest in eis esse secundum eos, vel potest dici quod actus credendi in demonibus potest deprauari per aliquam malam circumstantiam, & sic est malus.

16 Ad tertium dicendum quod quamuis gratia per quam sumus digni vita æterna tollatur per unum actum peccati mortalis, per quem sumus indigni vita æterna, fides tamen & spes quantum ad habitum non oportet quod tollantur per unum actum contrarium. Aliqui enim habent rectam fidem, qui de aliquibus contentis in sacra scriptura credunt contrarium ex sola ignorantia scripturæ, nec propter tale credere tollitur ab eis habitus fidei, si etiam desperans recedat à desperatione sua non oportet quod habeat nouum habitum spei, sed solum nouum actum. Primum argumentum alterius partis concedendum est, & similiter tertium: quod autem dicitur in secundo argumento, quod demones credunt & contremiscunt, & quod fides demonum est informis, potest secundum quosdam intelligi de fide infusa & actu eius: secundum alios verò intelligitur de fide & credulitate, quæ est per signa, & miracula ab eis visa, ex quibus crediderunt Christum esse deum.

Sententia huius distinctionis vigesima quarta in Generali & Speciali.

HIC Queritur si fides. Superius determinauit Magister de fide secundum se, siue secundum suum subiectum. Hic determinat de ipsa per comparationem ad ea quæ creduntur, id est, ad obiectum. Et introducitur ista pars occasione distinctionis fidei superius posite, scilicet quod fides est argumentum non apparentium. Et diuiditur in duas. Primum ostendit fidem esse de non visis. Secundum mouet circa hoc quandam dubitationem, & soluit. Si verò queritur. Et illa diuiditur in duas, secundum duas questiones, quas mouet & soluit. Secunda ibi. Post hoc queritur solet. Hæc est sententia & diuisio lectionis in generali.

2 SENTENTIA est ista. Querit Magister si fides est tantum de non visis, quid est quod Christus dicit Ioã. 14. Nunc dico vobis priusquam fiat, ut cum factum fuerit credatis. Ex quo videtur quod fides sit de visis & de factis, & responderet secundum Ambr. quod laus fidei est, ut credatur quod non videtur, unde & Thomas cui dictum est, quia vidisti me, credidisti, aliud vidit & aliud credidit, quia vidit hominem & credidit esse deum, unde si aliquando dicamur credere quod vidimus, illa non est fides, quam Christus adificat in animo nostro. Postea querit vtrum Petrus habuerit fidem de passione Christi quam vidit. Et responderet quod non, sed habuit fidem quod ille qui patiebatur erat Deus. Postea querit vtrum fides sit de incognitis, sicut est de non visis: & responderet quod in nobis est duplex cognitio seu visio, vna exterior, quæ non pertinet ad fidem, alia interior, & hæc est adhuc duplex, quædam clara, quæ adhuc non pertinet ad fidem, quædam obscura, & de sic cognitio per speculum videlicet & in ænigmate est fides. Et in hoc terminatur, &c.

QUESTIO PRIMA.

Vtrum Deus sit obiectum fidei.

Tho. 2. 2. q. 1. art. 1. 2. q. 4.

CIRCA distinctionem istam primò queritur, vtrum Deus sit obiectum fidei. Et arguitur quod non, quia circa idem sunt Fides & Infidelitas, sed Infidelitas est circa alia, quam circa Deum, ut si quis non credat resurrectionem mortuorum, & multa consimilia, ergo &c.

2 Item Fides correspondet Charitati, sed per charitatem non solum diligitur Deus sed proximus, ergo Fides similiter non solum est circa obiectum increatum quod est Deus, sed circa obiecta creata.

3 IN Contrarium est quod omnis virtus theologica habet deum pro obiecto, sed Fides est virtus theologica, ergo &c. Vtraque præmissarum patet ex precedentibus. Ad idem est quod dicit Dionys. 7. cap. de diuin. nomi. quod fides est circa simplicem & superexcellentem veritatem, hæc autem est sola veritas diuina, quare &c.

4 RESPONSO. Circa questionem istam videntur da sunt duo. Primum est an Deus sit obiectum fidei. Secundum est sub qua ratione formali.

5 Quantum ad primum præmittendæ sunt duæ diff. Prima est de fide. Secunda est de obiecto. Prima distinctio est quod Fides potest accipi dupliciter. Vno modo secundum communem rationem, & formalem patet, & sic dicitur habitus quo assentimus alicui propter auctoritatē dicentis. Alio modo pro habitu quo assentimus dictis scripturæ propter auctoritatem dei eam reuelantis, & hæc est Fides de qua loquuntur Theologi, quæ differt à fide primò dicta sicut inferior à superiori, & non sicut ex opposito condita, & hæc eadem distinctio posita fuit in principio primi libri. q. 4. pro.

6 Secunda distinctio est de obiecto fidei, potest enim dici obiectum fidei dupliciter. Vno modo illud quod creditur. Alio modo illud de quo aliquid creditur, sicut obiectum scientiæ potest dici vno modo illud quod scitur, & sic est conclusio demonstratiua. Alio modo illud de quo scitur aliquid, & sic obiectum scientiæ est subiectum conclusionis sciæ, quia de tali subiecto sciuntur passionēs & proprietates. Primum modo obiectum scientiæ est quid cõplexum. Conclusio quæ est propositio & non terminus. Secundum modo est aliquid incomplexum quia non propositio, sed terminus scilicet subiectum conclusionis.

7 Ex his ad propositum si obiectum fidei accipiatur pro eo de quo aliquid creditur, sic Deus est fidei obiectum de qua loquimur, cuius ratio est, quia illud est principale & per se obiectum fidei ad quod omnia quæ per fidem creduntur, habent attributionem, sed ad deum habent attributionem omnia quæ tenentur fide de qua loquuntur Theologi, ergo &c. Maior est vera non solum de obiecto fidei, sed etiam de obiecto scientiæ, cuiuscumque habitus. Minor de se patet, sequitur ergo conclusio quod deus sit per se & principale obiectum fidei. Et sic est quid incomplexum & per modum incomplexi acceptum.

8 Si autem obiectum fidei accipiatur pro eo quod creditur sic est aliquid complexum. Quod patet tripliciter. Primum sic, Fides est medius habitus inter scientiā & opinionem, sed opinari vel scire est aliquid cõplexum, scilicet conclusio syllogismi dialectici, vel demonstratiua, ergo creditum per fidem est aliquid cõplexum. Secundum sic, creditum est illud cui assentitur per auctoritatē dicentis, sed non assentitur proprie nisi complexo scilicet propositioni & non termino, ergo creditum proprie est quid cõplexum. Maior patet ex propria ratione fidei & actus eius qui est assentire propter auctoritatē dicentis. Minor probatur, quia nullus assentit mente nisi vero, vel quod æstimatur esse verum, sed proprie est circa cõplexum, quare &c. Tertio sic, illud est obiectum creditum respectu cuius infidelis differt à fidei & credens à non credente, sed tale est quid complexum & non incomplexum, quare &c. Maior patet, sed minor probatur, quia in cognoscendo terminos simplices, scilicet quid importatur nomine dei, nomine vnus & nomine trini, non differt fidelis ab infidei, nec credens à non credente, hoc enim quilibet eorum cognoscit, sed respectu huius complexionis, quæ est Deum esse vnum in essentia, & trinum in personis, differunt, quia infidelis